

GALZA PRESS

Veselo i vážne, všetkým dobre padne včera, zajtra, dnes čítať GALZAPRESS

Informačný „kvartálnik“ nielen o Bytči a okolí,
nielen o histórii ale aj o súčasnosti

2

Ročník XI.
2023

V elektronickej podobe nás nájdete na:

www.collectorum.eu, www.velkabytca.sk

V Bytči sme si pripomenuli 8.5.2023 o 8:30 na mestskom cintoríne pri pamätníku ukončenie 2. svetovej vojny v Európe (8.5.1945). Z ľava: Primátor Ing. Miroslav Minářík a poslanci mestského zastupiteľstva: Mgr. Roman Raždík, JUDr. Ladislav Greguš, Ľubica Rybáriková, Mária Fujdiaková, Ľubomír Hrobárik, Ing. Juraj Babušík a PhDr. Martin Gácik. Akciu zorganizoval mestský klub, Klub muzeálnej a galerijnej spoločnosti v Bytči a OZ Galza.

Ďakujeme všetkým za podporu všetkým, ktorí nás podporili formou **2%** zo zaplatenej dane z príjmu.

MFK Bytča je vo finále Prezidentského pohára. Lúčila sa legenda!

Dňa 19.4.2023 futbalisti MFK Bytča porazili v semifinále Prezidentského pohára Klasov 2:0 a postúpili do finále. Tam sa 10. mája stretnú s TJ Dulova Ves. Kde to bude, zatiaľ nie je určené. Má to však byť niektorý prvotriedny štadión. V zápase sa s aktívnou kariérou pred domácimi fanúšikmi rozlúčila legenda klubu Peter

Špánik.

Prevzaté z <https://zilina.sp21.sk/a/9646/mfk-bytca-je-vo-finale-prezidentskeho-pohara-lucia-sa-legenda>
Spracoval PhDr. Martin Gácik

Galza informuje

RYBÁRSKE PRETEKY
MEMORIÁL ZDENKA GAŇU
Lov pstruha dúhového

Sobota **29. 4. 2023**
07:00 - 12:00 h / Rybník Hrabové

INFO: 0907 836 475, 0918 247 733
ŠTARTOVNÉ: 20 € - dospelí / 10 € - deti

PROGRAM: 07:00 h - Zraz pretekárov
08:00 h - Záberak pretekárov
12:00 h - Ukážkové pretekárov
12:45 h - Vyhodnotenie výsledkov - **TOMBOLA**
13:00 h - občerstvenie - občerstvenie, voľný program

Okrem rybárov pozývame deti aj dospelých.
ZAUJÍMAVÉ CENY

Spomíname na...

učiteľov Mgr. Karola Petrusa (1. 7. 1936 - 13. 1. 2019)
a Mgr. Štefánia Petrusová (1. 8. 1939 - 5. 6. 2023)

Venované učiteľke Elene Hagendorfovej k jej narodeninám

triedna učiteľka Elena Hagendorfová narodená 12. 05. 1932

Žiaci v hornom rade v smere od triednej učiteľky: Miroslav Marčiš, Jozef Hlinčík, Jozef Kováč, Karol Klacko, Viera Záhradská, Eva Dežďovníková, Anna Pohovejová, Anton Hagendorf, Marián Mičienka, Ján Frolo, Štefan Adamík

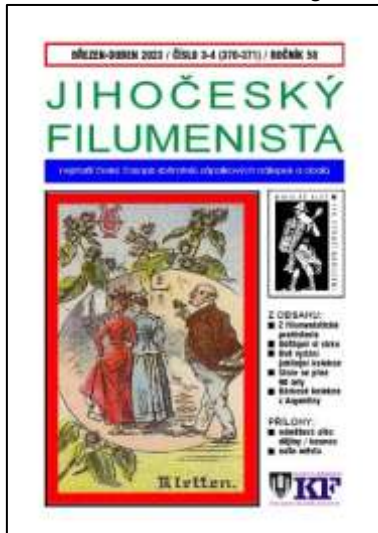
Stredný rad v smere od triednej učiteľky: Mária Kalužová, Viera Rešová, Klára Sadecká, Eva Gáliková, Marta Laurenčíková, Mária Mičačíková, Marta Ondrušková, Paulína Janigová, Emília Mikulíková, Lydka Kujaníková

Spodný rad v smere od triednej učiteľky: Ivan Buranda, Štefan Papánek, Jozef Rehák, Vladimír Filek, Jozef Družkovský, Ján Kanovník, Juraj Greguš, Jozef Sakala, Viktor Weidlich, Vladimír Šalaga

Fotku s menami spolužiakov nám poskytol Štefan Adamík. Jedná sa o školskú triedu roku 1958/59.

Spracovali Štefan Adamík a PhDr. Martin Gácik

Pribudlo do našej knižnice

V priestore „Na kaplnke“ pribudla nová informačná tabuľa

KAPLNKA „NA KAPLNKE“

KAPLNKA (HISTÓRIÁ)

Odsťahovaná Jánka „Na Kaplnke“ je unikátnym stĺpcom v dejinách bytčianskeho prostredia. Jej vznik pripadá na koniec 19. storočia, keď kaplnku postavil Jánka v meste Bytča, ale vznikla vďaka vplyvom Hričovského dievčenského konventu. Jej prvá zmienka sa nachádza v listine z roku 1894, ktorá bola podpísaná Jánom Kaplnkou, ktorému bolo pridelené miesto na stavbu kaplnky. Na stavbu kaplnky prispeli aj iní občania z Bytče. Kaplnka bola postavená v roku 1894 a v súčasnosti je v podstate pôvodná. Jej architektúra je vplyvom klasicizmu a neogotiky. Kaplnka je jedným z najkrajších pamiatkových objektov v Bytči. Jej stavbu financoval Ján Kaplnka a v súčasnosti je v podstate pôvodná.

VÝSTAVBA A OBNOVA KAPLKY (SOŠASNOUŠŤI)

Kaplnka (Hričovský) bola obnovená, pretože predtým bola v podstate zrušená. Ak by sa predtým obnovila, prispela by k oživeniu pamiatkového prostredia. Na jej stavbu prispeli aj iní občania z Bytče. Kaplnka bola postavená v roku 1894 a v súčasnosti je v podstate pôvodná. Jej architektúra je vplyvom klasicizmu a neogotiky. Kaplnka je jedným z najkrajších pamiatkových objektov v Bytči. Jej stavbu financoval Ján Kaplnka a v súčasnosti je v podstate pôvodná.

VÝSTAVBA KAPLKY

Celkové náklady projektu: 34 360,- EUR

Celkové náklady investície: 68 416,- EUR

Výška príspevku EFRR: 29 206,- EUR

Výška príspevku SR SR: 3 436,- EUR

Konečný užívateľ: Priateľia mesta Bytča, o.z.

Doba realizácie: 01.10.2021 - 30.09.2022

FOND MALÝCH PROJEKTOV

Spoločne je úspešnejšie a rýchlejšie

Memoriál Jána Jalovičiara

sa konal 24.6.2023, v sobotu a bol to 9. ročník. Ján Jalovičiar zomrel v roku 2014.

Z ľava: Ľuboš Kalman, Ján Homolík, vnuk Jána Jalovičiara – Daniel Výchya, zástupca primátora mesta Bytča Juraj Babušik a Peter Svetlošák, veliteľ DHZ Bytča

2. ročník Memoriál Ivana Kostelného

V piatok 23.6.2023 sa uskutočnil na našej škole aj vďaka grantovému systému mesta Bytča 2. ročník futbalového turnaja pod názvom Memoriál Ivana Kostelného. Turnaj vznikol ako spomienka na výborného kolegu, učiteľa, kamaráta a trénera. V tomto ročníku sa zúčastnili ZŠ Ul. mieru, Bytča, ZŠ s MŠ Štiavnik, ZŠ E. Lániho, Bytča, ZŠ J.I.Bajzu Predmier a Gymnázium Bytča, celkovo 95 detí. Zápas sa hrali v dvoch kategóriách, mladší žiaci 5. - 7. ročníkov a starší žiaci 8. - 9. ročníkov.

Zdroj: <https://www.facebook.com/search/top/?q=zš%20bytča>

Spracoval PhDr. Martin Gácik

Gratulácia k 90. narodeninám pani Amálie Kypusovej, rod. Strúžkovej

Martin Kramara na oslave 90 narodenín svojej starej mamy Amálie Kypusovej (* 29.4.1933, v Bytči). Ku gratulácii našej prispievateľky a čitateľky sa pripája aj naša redakcia.

CSIDr. ThLic. Martin Kramara, (* 4. apríl 1978, Bytča) je rímskokatolícky kňaz. Od 1.12.2014 do 30.06.2022 bol hovorca KBS. Od 1.7.2022 je generálny vikár Žilinskej diecézy.

Zdroj: https://sk.wikipedia.org/wiki/Martin_Kramara

1 Amália Strúžková za vydata Kypúsová, 2 Ráciková, 3 Janka Čmárová za vydata Langerová, 4 Magda Tisová, 5 Šichmanová, 6 Šichmanová, 7 Matúšková, 8 neznáma

Gratulácia k sedemdesiatjednotke

P. Helena Mandová, rod. Holániková sa 14.5.2023 dožila 71 rokov. Srdečná gratulácia našej čitateľke.

Spracoval PhDr. Martin Gácik

Bytčania a Bytčiansko v roku 1944

V dnešnom čísle sa prenosieme do roku 1944, teda priblížime si Veľkú Bytču v tomto roku 1944. Materiál sme získali v štátnom archíve v Žiline fond prezidiálne krabica rok 1944.

Dňa 04. 01. 1944 Župný úrad v Trenčíne (okres Veľká Bytča patrila v tomto období do Trenčianskej župy) pod číslom 35037/I/1943 v predmete veci Obec Veľká Bytča, okres Veľká Bytča vymenovanie vládneho komisára. Vymenovaný bol Štefan Komár. Kto bol teda vládny komisár?

„Funkcia vládneho komisára bola zavedená ešte počas Československej republiky ako dočasný inštitút miestnej štátnej správy nad určitou obcou, teda náhrada starostu.

Po vzniku Slovenského štátu tento inštitút využila vládna moc, ktorá ho začala uplatňovať všeobecne – odstránila zvolených starostov a na ich miesto ustanovila menovaných vládnych komisárov, aby si tak podriadila verejnú správu aj na miestnej úrovni.

Na základe reformy obecnej správy z rokov 1943 – 1944 (zákon č. 171/1943 zo dňa 22. decembra 1943 o zmenách v samospráve obcí) bola „znovuzavedená“ funkcia starostu (resp. v mestách mešťanostu a v Bratislave hlavného mešťanostu), lenže obce nezískali späť samosprávu – starostov dosadzovala vládna moc.

Detailnejšie to opisuje právny historik Ondrej Podolec v kvalitnej populárno-náučnej monografii o Slovenskej republike rokov 1939 – 1945:“

Zákon č. 171/43 Sl. z. o verejnej správe vnútornej nadobudol účinnosť 1. januára 1944 a na jeho základe museli byť v lehote šiestich mesiacov v každej obci novým spôsobom kreované správne orgány. Novoustanovené orgány obce tvorili obecný (resp. mestský) výbor a starosta (v mestách – mešťanosta, v Bratislave – hlavný mešťanosta) a s jedným alebo dvoma podstarostami (v mestách – zástupca mešťanostu, v Bratislave – mešťanostami). Právomoc menovať tieto orgány prislúchala v prípade mesta Bratislavy vláde, pri okresných mestách županovi a u ostatných obcí okresnému náčelníkovi. Podľa výsledkov sčítania ľudu sa určil počet členov obecného výboru, prípadne aj počet národnostných mandátov, ak príslušníci národnostnej menšiny tvorili aspoň jednu šestinou obyvateľstva obce. Okrem členov obecného zastupiteľstva boli vymenovaní aj ich náhradníci. Funkčné obdobie členov obecných orgánov malo trvať 5 rokov. Na prelome februára a marca 1943 boli teda všetci členovia HSLS v obciach, kde existovala organizácia štátnej strany, vyzvaní, aby sa zúčastnili akýchsi straníckych „primárok“.

Citované podľa: Podolec Ondrej. Politický systém Slovenskej republiky v rokoch 1939 – 1945. In: Hradská, Katarína; Kamenec, Ivan. Slovenská republika 1939 – 1945. 1. vyd. Bratislava: VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2015. ISBN 978-80-224-1351-0, s. 139-140.

Okresný úrad vo Veľkej Bytči pod číslom D1/12-1944 zo dňa 05. 01. 1944 vyhotovil Rozvrh práce na rok 1944. Okresný náčelník sa volal Jozef Čajka, hlavný komisár verejnej správy bol Štefan Komár, ku nemu bola pridelená Alžbeta Skotnická. Oficiál bol Dominik Hudec, kancelársky oficiant bol Augustín Kostelný, okresný účtovník sa volal Karol Chalás, kancelárska oficiantka Mária Kocincová, kancelárska pomocnica Gizela Chalasová, hlavný zdravotný komisár bol MUDr. Konštantín Fábry a mal na starosti zdravotnú agendu. Hlavný veterinárny komisár, ktorý ma na starosti veterinárne veci, dozor nad dobytčiami trhmi, živnostenskými podnikmi (mäsiari, udenári, obchodníci s dobytkom, podkováči), chov domáceho dobytku a dozor nad chovom domáceho dobytku, ochranu dobytku pred nákazami mal na starosti MVDr. Viktor Madovčík, lesný komisár bol Ing. Vladimír Galvánek ten viedol lesné záležitosti a predpísané evidencie, k lesnému komisárovi boli pridelení Ing. Ján Uličný lesný koncipista, Jozef Roch obvodný horár a kancelárska sila Jozef Smolka. Pomocný úrad tvorili kancelárska oficiantka Mária Višňovská, kancelárska pomocníčka Sidónia Petrovská a pomocný zriadenec bol Štefan Vančo, ktorý mal na starosti expedíciu pošty, donášanie pošty, doručovanie v mieste, poriadok a čistotu na úrade, na chodbách a na dvore, na chodníku pred budovou, domovnícke práce v úrade a vykonával aj funkciu dozorcú a stravovateľa väzňov. Vypomáhal mu Štefan Batrna ako kurič ústredného kúrenia.

Prezídium ministerstva vnútra pod číslom jednanja 144-19/1-9/44 D 1200-1 v režime Prísne dôverné dňa 20. 01. 1944 vypracovalo pre všetkých okresných náčelníkov policajného riaditeľa v Bratislave, Prešove a pre Štátny policajný úrad v Žiline prípis s názvom „Vyradenie Židov z hospodárskeho života“ Na záver dokumentu je pozdrav „Na stráž!“ a podpísaný je minister vnútra Alexander (Šaňo) Mach.

Z dokumentu citujeme: „Vyhotovte a predložte Sekretariátu ministra vnútra do 07. februára 1944 v dohode s okresným predsedom Hlinkovej Slovenskej ľudovej strany, okresným veliteľom Hlinkovej gardy a prípadne krajoým poslancom a okresným žandárskym veliteľom nasledujúce soznamy Židov v 6 exemplároch.

Pod A. Mená Židov s uvedením nacionálií a generálií, ktorí po stránke politickej sú najnespoľahlivejší a ktorých politická nespoľahlivosť je zistená nad každú pochybnosť. Sú v protištátnej akcii, ktorých vystupovanie je provokatívne, reči a skutky zamerané proti štátu.

V sozname nech je uvedené, kde je dotyčný Žid zamestnaný, aký druh zamestnania má a poznámka o tom, nakoľko je potrebný z verejného záujmu (napríklad lekár). Uviest' u každého Žida aké výnimky požíva, odkedy a pod akým číslom a kedy bol prípadne pokrstený.

Pod B. Mená Židov s uvedením nacionálie a generálie, ktorých vystupovanie nie je nebezpečné a ktorým konkrétne skutky proti štátu neboli dokázané a ktorí sa v minulosti, ani teraz nedopustili protištátnych činov, takže aj dnes môžu byť považovaní za indiferentných. Ďalej, kde sú zamestnaní, potom aké majú výnimky a kedy boli pokrstení.

Pod C. Mená Židov s uvedením nacionálie a generálie, ktorí podporovali v minulosti slovenské podniky, spolky, podujatia a neboli členmi centralistických politických strán (komunistickej, národno socialistickej alebo sociálne demokratickej)“

Dôchodkový kontrolný úrad vo Veľkej Bytči dňa 22. 01. 1944 pod číslom jednania 7.7/1943 v predmete veci: Detský domov v Hrabovom. Zakúpenie staršieho pianína od žida píše následovne. Podpísaný je prednosta úradu a adresát je Oldřich Beneš oficiál Okresného úradu v Púchove nad Váhom.

„Úradným šetrením bolo zistené, že pre Detský domov v Hrabovom bolo dňa 16. 03. 1942 z voľnej ruky zakúpené staršie pianino za sumu 460 Ks od židovky Zelmy Kugelovej z Veľkej Bytče, ktorá uvedený obnos prijala v hotovosti. Keďže podľa zákona číslo 198/41 Slovenského zákonníka, paragraf 64 odstavec 2, platba v prospech židovky mala sa vykonať na jej viazaný účet u niektorého peňažného ústavu, čo sa však nestalo a preto porušilo sa ustanovenie uvedeného zákona, ktoré sa trestá. Vyzývam Vás, ako tajomníka Okresnej starostlivosti o mládež vo Veľkej Bytči v roku 1942, pod ktorého patrí i spravovanie Detského domova, aby Ste sa s týmto predvolaním cieľom vypočítania ako svedok na tunajší úrad dostavili.“

Prezídium Ministerstva vnútra dňa 25. 01. 1944 pod číslom jednania 11-E 1/4357-35/1943 v predmete veci: Jozef Čajka, notársky riaditeľ – zbavenie funkcie okresného náčelníka vo Veľkej Bytči, píše Župnému úradu v Trenčíne. Podpísaný vlastnou rukou je minister Alexander (Šaňo) Mach.

Jozefovi Čajkovi minister vnútra Alexander Mach adresoval následovne: „Zbavujem Vás funkcie okresného náčelníka vo Veľkej Bytči. Odovzdanie Okresného úradu vo Veľkej Bytči Vašmu nástupcovi hlavnému komisárovi verejnej správy vnútornej Štefanovi Komárovi prevedie sa za prítomnosti zástupcov Župného úradu v Trenčíne. O Vašom novom zadelení rozhodnem osobitným dekrétom.“

Zo dňa 29. 01. 1944 pod číslom 13.112/1943 sa nachádza „odpis“ z Kancelárie prezidenta republiky s pozdravom „Na stráž!“ a podpísaný je Dr. Neumann. Adresát je uvedený MUDr. Eugen Vereš, zástupca štátneho obchodného lekára. Citujeme z dokumentu: „Pán prezident republiky rozhodnutím to dňa 29. 01. 1944 udelil podľa paragrafu 255 nariadenia číslo 198/1941 Slovenského z. Vaším synom: Petrovi Pavlovi a Jurajovi Leopoldovi oslobodenie z ustanovení paragrafu 8, 22, 28, 29, 38, 43, 54, 79, 80 citovaného nariadenia. O tom Vás Kancelária prezidenta republiky upovedomuje.“ Župný úrad v Trenčíne dňa 31. 01. 1944 pod číslom jednania 2.8261/1944 v predmete veci: Obec Veľká Bytča, okres Veľká Bytča vymenovanie vládneho komisára. Adresát Michal Fundárek mladší. Z dokumentu citujeme: „Podľa paragrafu 31 zákona, článku XXII/1886 respektíve odsek 1 paragrafu 13 zákona číslo 190/39 Sl. z. vymenúva Vás za vládneho komisára obce Veľká Bytča.“

Zo Zápisnice spísanej u obvodného notárskeho úradu vo Veľkej Bytči dňa 01. 02. 1944 o prevzatí úradu vládneho komisára obce Veľká Bytča sa dozvedáme o tom, že výmerom Župného úradu zo dňa 31. 01. 1944 číslo 2826/I-1944 oslobodil od funkcie vládneho komisára Veľká Bytča doterajšieho vládneho komisára obce Štefana Komára a vymenoval za vládneho komisára obce Veľká Bytča Michala Fundárka mladšieho. Pri odovzdávaní bol prítomný Dr. Alojz Bartáky hlavný radca župného úradu. Majetok obce bol odovzdaný a prebratý podľa hlavného inventára a podľa inventárneho denníka.“ Michal Fundárek mladší vykonával funkciu do apríla 1945.

Dňa 15. 02. 1944 Žandárska stanica Predmier pod číslom jednania 205/1944 vo veci: Cudzinci – ilegálne prekročenie hraníc – predloženie soznamov sa dozvedáme: „Predkladám 2 soznamy osôb cudzej štátnej príslušnosti a to 2 osoby poľskej a 2 národnosti slovenskej, príslušné do Protektorátu, ilegálne prešli cez hranice štátu a zdržujúcich sa na Slovensku bez povolenia pobytu a bez pracovného povolenia.“

Z dokumentu zo dňa 14. 02. 1944 pod číslom jednania D1/88/1944 podpísaného okresným náčelníkom, v predmete veci: MUDr. Eugen Vereš a rodina, Veľké Rovné, sa dozvedáme následovne: „Pripojený platobný rozkaz zasielam na doručenie hore menovanému s vyzvaním, aby priloženým šekovým modrým výplatným lístkom zaplatil dávku za úradný úkon v sume Ks 2000. Po zaplatení tejto dávky môže byť menovanému doručené oslobodenie s osobnými dokladmi. Potvrdenie o doručení platobného rozkazu ako i oslobodenia treba predložiť spolu s 10 korunovým kolkom, ktorý od stránky vyžiadať.“ Dokument okresný náčelník adresoval vedúcemu notárovi vo Veľkom Rovnom.

Dňa 28. 02. 1944 pod číslom jednania D 1/64 – 1944 píše Okresný náčelník Ústredni štátnej bezpečnosti v predmete veci: Cudzinci, ilegálne prekročenie štátnych hraníc, predloženie seznamu. Z dokumentu citujeme: „K tamojšiemu nariadeniu v predmetnej veci predkladám soznamy osôb cudzej štátnej príslušnosti a to 2 osoby národnosti poľskej Štefan Rakovský a Vojtech Lewandovský a 2 osoby národnosti slovenskej Jozef Minarčík a Mária Kubičková príslušné do Protektorátu, ilegálne prešli cez hranice štátu a zdržujúcich sa na Slovensku bez povolenia pobytu a bez pracovného povolenia. Ďalej hlásim, že v obvode žandárskej stanice Veľké Rovné vyskytol sa prípad, že v čase od 28. 12. 1943 do 01. 01. 1944 sa na samote Dolinky zdržiavali 3 neznámi muži o ktorých sa nedalo zistiť, či sú vojenski zbehovia alebo zajatci, nakoľko v čase, keď sa o tomto žandárstvo dozvedelo, neznámi muži uprchli. Iba toľko sa dalo zistiť, že rozprávali jazykom slovenským.“

Z odpisu Ministerstva vnútra, pod číslom 216-25/2-7/44, Bratislava s dátumom 29. 02. 1944 sa dozvedáme predmet veci: B1/8-10 Všeobecné sochy. Odstránenie nevhodných sôch, obrazov, symbolov, nápisov a podobne, podľa vyhlášky číslo 315/1943 Úr. n. a číslo 429/1943 Úr. n.

Prípis adresovali Župným úradom a za ministra ho podpísal ministerský úradník Obrcian. Župný úradníci potom prípis poslali následne okresným náčelníkom vo svojom obvode.

Žandárska stanica Predmier v okrese Veľká Bytča dňa 12. marca 1944 pod číslom jednania 51 dôverné/44 vo veci Generálna razia na Slovensku prevedenie spracovala svoje hlásenie pre Okresnú úrad vo Veľkej Bytči. Hlásenie podpísal vedením stanice poverený strážmajster Mikuláš Vojtek.

Z hlásenia citujeme: „Oznamujem, že dňa 11. marca 1944 pri vykonaných raziách zástupcom Jánom Kuciakom, strážmajstrom Mikulášom Vojtekom a Viliamom Čilíkom boli prehliadnuté tieto miesta: obecná nocľaháreň v Predmieri, cigánsky tábor v Hrabovom, cigánsky tábor v Dolnom Hričove, železničná stanica Veľká Bytča, železničná stanica Hričov. Pri prehliadke týchto miest závady zistené neboli.

Pri kontrole na štátnej hradskej a križovatke veľkobytčianskeho mostu bolo zakročené proti 8 osobám a to: Terézie Sabatkovej, Márie Minárikovej, Jozefovi Ševčíkovi, všetci z obce Maršová - Rašov, pre priestupok zákona o bicykloch a boli im uložené blokové pokuty. Ďalej proti Františkovi Hujíkovi, Ignácovi Raždíkovi z obce Kolárovice a Albertovi Puchoňovi z obce Dolný Hričov bolo zakročené tiež pre priestupok zákona o bicykloch. Proti Bohumilovi Kolikovi z Ilavy bolo zakročené pre priestupok zákona o motorových vozidlách. Títo menovaní budú udaní okresnému úradu vo Veľkej Bytči.

Okrem toho bol na štátnej hradskej kontrolovaný Rudolf Koženný a jeho manželka Anna Horváthová z Báhoňa. Na týchto bol urobený dotaz.

Dňa 12. marce 1944 bol prehliadnutý strážmajstrom Antonom Lukáčom a Antonom Slivkom cigánsky tábor v Hrabovom, závady zistené neboli. Bolo zakročené proti Karolovi Mihálikovi z Horného Hričova, pre priestupok zákona o cestách. Tento bol blokovo pokutovaný. Číslo jednania 51 dôverné/44 vybavené.“

Pod číslom D1/267/1944, Veľká Bytča s dátumom 04. apríl 1944 vo veci: Letáky protištátneho obsahu rozširovanie vo Veľkej Bytči, Dôverné sa dozvedáme následovne: Hlásenie žandárskej stanice vo Veľkej Bytči zo dňa 28. marca 1944 číslo 86/dôverné 1944 s originálom letáku predkladám. Výsledok stopovania po neznámom rozširovateľovi bude svojho času oznámený“ Na konci sa nachádza pozdrav „Na stráž!“ Hlásenie bolo zaslané Ústredni štátnej bezpečnosti do Bratislavy.

V hlásení sa nachádza aj odpis textu letáku:

„Bytčania!

Nebolo Vám nápadné, že na posledných letákoch boli spomínaní ako kandidáti pod šibenicu mimo dvoch zbohatlíkov len bezvýznamní otroci, ktorí slúžia ľudskej a mičuráckej korupčnej klike? Sledujeme koho si títo páni kúpili! Nedajme sa obalamutiť i keby zo seba zase robili Slavianov ba i komunistov! Skoro urobíme koniec týmto kariéram! Neprezradíme svoju myšlienku! Mená hlavných vinníkov nespomíname, ale isto nezačneme od tých najmenších!

R.N.V. (revolučný národný výbor pozn. redakcie)

Mor ho!

Okresné žandárske veliteľstvo vo veľkej Bytči, pod číslom jednania 105 dôverné/1944 vo veci Mosadzné ráfky zhodené na železničnú trať vypracoval okresný žandársky veliteľ hlásenie v stupni „Dôverné“ dňa 16. apríla 1944 pre obranného dôstojníka 1 divíziej oblasti.

Z hlásenia citujeme:

„K fonogramu okresného žandárskeho veliteľstva Veľká Bytča zo dňa 16. apríla 1944 jednajúci o spáchanom pokuse vykoľajenia vlaku s názvom Tatranský expres neznámym páchatel'om dňa 13. apríla 1944 o 20.23 hodine u kilometra 187/3 až 186/9 v chotári obce Dolné Hlboké, obvod železničnej stanice Predmier, okres Veľká Bytča dodatočne hlásim (oznamujem) toto:

Ďalším vyšetrovaním tohto prípadu bolo zistené, že 6 kusov mosadzných ráfikov nebolo neznámym páchatel'om úmyselne na železničnú trať položené za tým účelom, aby bol vlak vykoľajený, ale boli tam zhodené z osobného vlaku, ktorý označeným miestom prechádzal o 20.00 hodine na Žilinu. Týmto vlakom cestuje denne mnoho robotníkov pracujúcich v zbrojovke Považská Bystrica. Nezistený páchatel' ktorý pochádza buď z obvodu žandárskej stanice Predmier alebo Veľká Bytča odcudzil pravdepodobne asi dňa 15. apríla 1944 6 kusov mosadzných ráfikov (66 cm dlhé 16 mm široké a 5 cm silné) v zbrojovke Považská Bystrica (lisovňa) a na označenom úseku železničnej trate ich z idúceho vlaku vyhodil na prvú koľaj, teda smer Bratislava a to v úmysle, aby si tieto z miesta zhodenia ešte tohože večera odniesol domov. **Pokračovanie v budúcom čísle.**

Spracoval PhDr. Martin Gácik

Moje spomienky na pána profesora MUDr. Jána Červeňanského a jeho rodinu.

Čas neúprosne letí a 4. júla 2023 uplynie 20 rokov od odhalenia pamätnej tabule pánovi profesorovi MUDr. Jánovi Červeňanskému na Bytčianskej poliklinike.

Chcela by som našim milým Bytčanom pripomenúť tohto vzácneho človeka nielen ako vedeckú osobnosť a úžasného lekára chirurga a ortopéda (bol o ňom článok v Galza press číslo 3 v roku 2022), ale aj ako ochotného človeka, pre ktorého bola Bytča a Bytčania jeho srdcu blízki.

Náš milý ujo Janko ako sme ho v našej rodine volali, bol synom kováča mal sestru Margitu vydatú Honzovú. Zomrela mladá pri pôrode, je pochovaná na tunajšom cintoríne a náhrobok jej dal zhotoviť, keď dal urobiť aj pomník rodičom, ujo Janko. A keďže aj jeho rodičia zomreli, mladí a v Bytči boli kováči združení do spolku, v ktorom bol aj môj starý tata Ondrej Skotnický, ostalo spojivo s Bytčou cez neho a tiež v rodine kováča Fridrichovského pani Hanicu. Dom a vyhňu mali oproti Ganzlerovmu železnému obchodu (v súčasnosti obchod pána Družkovského). Na tomto mieste je už roky postavený bytový dom. Pamätám sa, že vo Fridrichovského vyhni pracoval pán kováč Ján Lulák. Vyhňa kováča pána Červeňanského bola podľa slov starého tatu v mieste parku oproti terajšiemu Lidlu.

Ujo Janko chodieval cez leto na pár dní s manželkou k pani Hanici Fridrichovskej a stretával sa so starým tatom.

Starý tata ma zobral k Hanici, aby som povedala ujovi Jankovi básničku, oni ma pochválili a ja som bola pyšná, potom starý tata s babkou pripravili zbojníčku a ujo Janko s tetou Ňutou prišli na návštevu k babke. Často prichádzali pohľadnice zo zahraničných ciest uja Janka starému tatovi a ja som sa veľmi tešila kartám zo sveta. Bolo to vtedy vzácne. Keď bol ujo Janko v Bytči veľmi rád sa prešiel s Ondrejom Skotnickým mladším a Stankom Bírošom na Ostrý vrch, do Súľova, na Čerenu a Bílu. Rád pozeral na Bytču z Ostrého vrchu.

Ujo Janko nám o-chotne pomáhal celej rodine, keď niekto ochorel. Ležal u neho starý tata, keď mal zdravotné problémy v roku 1937, operoval moju mamu Zlaticu na slepé črevo, veľmi pomáhal cez druhú svetovú vojnu maminmu

bratovi Severínovi, pozháňal cez Červený kríž lieky zo Švajčiarska, žiaľ, pomôcť sa už nedalo. Severín zomrel 21-ročný, keď ako vojak dostal zápal pľúc, pohrudnice a TBC. Pomáhal aj ujovi Lacovi, keď mu prasklo slepé črevo, počas štúdia na Vysokej škole veterinárnej v Košiciach, posielal lieky a aj osobne bol pacienta navštíviť. Liečba trvala niekoľko mesiacov a chvalabohu bola úspešná. Ako ortopéd operoval v Bratislave na klinike na Hlbokej ceste aj Janku a Severína - deti od uja Svorada. Aj ja som sa sem dostala pod jeho ochranné ruky, keď som mala veľké zdravotné problémy. V roku 1971 ma operoval jeho žiak MUDr. Miloš Brix. Keď sme mu ďakovali, povedal, že je to prirodzené, že vždy vedel, že starý tata je jeho veľmi blízky človek, že sa mu môže požalovať aj pochváliť a takých ľudí má málo na svete. Volal ho Ondriš.

Ujo Janko zomrel v roku 1977. Na pohrebe boli aj moji ujovia Svorad, Ondrej a Laco Skotnickí, Duco Horanský aj moja mama Zlatica. Pohreb bol v bratislavskom krematóriu a urna bola prenesená do hrobu rodičov Červeňanských, ako si to ujo Janko želal. Teta Ňuta - pani Červeňanská chodievala jeden až dvakrát ročne na hrob aj so svojimi dcérami Ivou a Danicou a vždy sa zastavili u mojej mamy Zlatice a u môjho uja Laca Skotnického. Mama jej vždy dala viazanicu nášho cesnaku a lekváre čo robila z ovocia z našej záhrady – malinové, ríbezľové, čerešňové, jahodové a jablkové, čo užívala ako liek, lebo boli bez chemickej konzervácie. Mala to veľmi rada a dávala si to nielen na chlebič, ale aj do čaju. Stretla som sa s ňou v roku 2002, keď mal ujo Janko 25. výročie smrti, prišla s vnukom Matúšom a dcérou Ivou. Pri reči som ju oslovila „teta Červeňanská“ a ona mi povedala: „Ja som pre teba teta Ňuta, a veľmi by som si priala, aby toto priateľstvo bolo medzi našimi rodinami aj naďalej, lebo tvoja mama Zlatica, ujo Laco a ty ste moja najbližšia rodina po mojich deťoch a vnúčatách“. Veľmi ma to dojalo. Tiež vyslovila pranie, že si želá byť tu pri ujovi Jankovi aj ona, keď sa skončí jej pozemská púť. Veľmi sa potešila, keď v roku 2003 bola odhalená tabuľa pre manžela v Bytči. Teta Ňuta zomrela v spánku v marci 2006.

Pokračovanie v budúcom čísle.

Spracovala: Anna Lukačková, rodená Matiašovičová, vnučka Ondreja Skotnického (starého tatu)

Jubileum 25. rokov priateľských kontaktov Bytče a Opočna

V apríli 1998 roku bola Mestu Bytča predložená ponuka od poľského mesta Opoczno (slov. Opočno) na nadviazanie spolupráce a priateľstva. Ponuku prerokovali poslanci Mestského zastupiteľstva na zasadnutí v júni 1998 a rozhodli o jej prijatí.

Po rozhodnutí poslancov, v dňoch 20 - 22. júla 1998 navštívili Bytču zástupcovia samosprávy Opočna. Skupinu návštevníkov viedol vtedajší primátor mesta Opočno, Ing. Andrzej Budzyński, ktorého sprevádzali traja členovia Mestskej rady. Hostia sa stretli s primátorom a poslancami MZ v Bytči. Počas spoločného stretnutia sa rozprávali a diskutovali o podmienkach fungovania jednotlivých samospráv. Oboznámili sa a vymenili názory na prácu v samospráve, porovnali jestvujúce rozdiely.

Okrem toho návštevníci z Opočna si prezreli mesto a jeho pamätihodnosti. Navštívili priestory Bytčianskeho zámku a uskutočnili exkurziu Štátneho oblastného archívu s odborným výkladom. Zastavili sa tiež v miestnom pivovare, kde sa oboznámili s bohatou históriou a zaujímavou výrobou výborného bytčianskeho piva, ktoré mali možnosť si vychutnať. Veľmi pekné a nezabudnuteľné dojmy si odniesli domov z turistickej návštevy Súľovských skál.

Záverom návštevy poďakovali za srdečné prijatie a pohostinnosť. Súčasne pozvali zástupcov mesta Bytča na recipročnú návštevu Opočna.

Následne sa v dňoch 27.-28. augusta 1998 konala návšteva primátora Bytče p. Petra Lalinského s delegáciou v Opočne. Zástupcovia Bytče sa tam stretli so zástupcami orgánov mesta. Počas návštevy si prezreli zaujímavosti mesta a jeho okolia. Navštívili niektoré mestské zariadenia, napr. múzeum, kultúrny dom a pod. Absolvovali exkurzie do v meste pôsobiacich priemyselných závodov.

V priebehu tejto návštevy sa zástupcovia obidvoch samospráv dohodli na pokračovaní spoločných kontaktov medzi mestami v rôznych oblastiach a na rôznych úrovniach, vrátane vzájomnej výmeny návštev skupín detí a mládeže.

Prvé vzájomné návštevy boli základom neskoršieho dlhoročného a pre obidve mesta prospešného priateľstva, partnerstva a spolupráce.

Ešte v októbri toho istého roku 1998 navštívila Bytču skupina mládeže z Opočna a krátko potom sa uskutočnila recipročná návšteva skupiny bytčianskej mládeže v Opočne.

Takto sa pred 25. rokmi, v 1998 roku, začalo priateľstvo a partnerstvo Bytča a Opočna, ktoré po rozhodnutí poslancov MZ v Bytči vo februári 2023 pokračuje ďalej.

Návšteva delegácie Bytče v Opočne, 27.-28. augusta 1998 [archív TOP]
zľava: Karol Malina, Waldemar Oszczeda a primátor Peter Lalinský

Kalendárium výročí historických osobností mesta Bytča – rok 2023 /II./

JÚN 2023

BALLAY (BALAJ) Karol

* 07.02.1850 Horný Hričov

† 10.06.1908 Bytča

národovec, publicista

115. výročie úmrtia

štúdiu *Z hornotrenčianskeho nárečia* v ktorej porovnával a analyzoval jednotlivé nárečia zo Štiavnika, Kolárovc, Veľkého Rovného, Dlhého Pola, Svederníka, Makova, Vysokej, Turzovky, Hričova, Oblazova (Kotešová), Žiliny a Kysuckého Nového Mesta.

KRÁL Pavel

* 01. 08. 1925 Bytča

† 25.06.2018 Praha

účastník protifašistického odboja

5. výročie úmrtia

bojov. Prežil potlačenie povstania a dočkal sa oslobodenia krajiny spod okupácie. Po vojne odišiel zo Slovenska do Prahy, kde vyštudoval ekonomiku. Oženil sa a založil rodinu. Po auguste 1968 roku, v období okupácie Československa

sovietskou armádou a tzv. normalizácie, bol perzekvovaný komunistickým režimom za politické postoje a odpor voči sovietskym okupantom.

Mal dovolené pracovať len ako robotník. Z dôvodu politického prenasledovania bol nútený emigrovať s manželkou a dcérami do Švajčiarska, kde sa uplatnil ako bankový úradník. Do Prahy sa vrátil až po politických zmenách, ktoré prebehli v 1989 roku. Býval a zomrel v Prahe. Ako jednému z mála bytčianskych a slovenských Židov, sa mu podarilo prežiť holokaust. V knihe „Židia v Bytči“ si zaspomínal na všetkých tých, ktorým sa nepodarilo prežiť.

V roku 2015 mu bolo udelené čestné občianstvo mesta Bytča.

Pripomíname si:

KUKUČÍN Martin

* 17.05.1860 Jasenová

† 21.05.1928 Pakrac (Chorvátsko)

lekár, prozaik, dramatik, publicista

95. výročie úmrtia

Zdroj: „Slovník historických osobností mesta Bytča“, oprac. Waldemar Oszczyda, Mesto Bytča, Bytča 2021

Spracoval: Waldemar Ireneusz Oszczyda

FILUMENISTIKA NA ROZCESTÍ

I keď je v nadpise filumenistka (zbieranie zápalkových nálepiek), ide o širší záber. Kludne by tam mohli byť i ďalšie zberateľské obory ako: filatelistka, numizmatika, filokartia, kartofília, faleristika, atď. Zberateľstvo odráža dobu v ktorej dnes žijeme. Kde sú doby, kedy si filumenisti vymieňali zápalkové nálepky poštou. Obálka bola opatrená kedysi poštovou známku v hodnote 0, 60 – 1,00 Kčs. Cena bežnej poštovej známky sa postupne zvyšovala – viď katalógy čs. známok. Dnes má tá istá obálka

listu 2. triedy do 50 g nalepenú známku 0, 90 €, pri doporučenom liste 2,50 €, samozrejme len vo vnútroštátnom styku. Výmena zápalkových nálepiek poštou sa

vytratila, prišla doba internetu. Na rôznych zberateľských webových stránkach (aukro.cz, e-bay,...) bežia aukcie zápalkových nálepiek. Vyhráte zápalkovú nálepku napr. v cene 1 €, za dopravu zo vzdialených krajín (Austrália, Kanada ale i V. Británia) zaplatíte 4-6 € a obvykle do 3 – 4 týždňov „pristane“ zásielka vo vašej poštovej schránke. Niektorí zahraniční zberatelia odmietajú zasielať zápalkové nálepky napr. do

ČR o čom i informujú na stránke. Máme rok 2023. Po 50 rokoch zanikol Slovenský filumenistická zväz (SFZ), posledných pár slovenských filumenistov dožíva v Českom

filumenistickem svazu (ČFS), prežívajú i „neorganizovaní“ zberatelia. V podobnej situácii (ne)fungujú zberatelia telefonických kartičiek, odznakov, pivníkov, vlajočiek, kalendárikov,... Zberatelia vymierajú, „mladá krv“ nemá

záujem, až na výnimky, pokračovať v rodinných zbierkach. Na druhej strane sa „opustené“ zbierky začínajú objavovať na zberateľských výmenných stretnutiach, v inzerátoch a na webových stránkach. Takže klasické „Nerudovské“ kam s nimi? Často som oslovovaný so žiadosťou o

ocenenie zbierky zápalkových nálepiek z pozostalosti, bez bližších údajov („je tam množstvo starých nerozstrihaných háččkov, sú tam i zahraničné nálepky,...). Po prvotnom kontakte – nafotení časti zbierky, odporúčam venovať zbierku niekomu z mladších v rodine, vymeniť za iný materiál, pokúsiť sa inzerovať. Výsledkom sú dlho ležiace nepredajné ponuky na inzertných stránkach. Po klasických filumenistoch sa začínajú objavovať zberatelia celých zápalkových krabičiek – kumyxfisti. Éru falšovania zápalkových nálepiek máme za sebou. Objavovali sa ako dotlače, novotlače,

chybné tlač, pokusné tlač, dnes podľa nového označenia už ako „retroprint“. (Podľa nestora čs. filumenistiky J. Šperka išlo o skart, ktorý nikdy nemal opustiť zápalkáreň príp. tlačiareň). Na rozdiel od známok ide prakticky o bezcennú tlač, pokiaľ ju autor nezaradil do stále sa inovujúcich nových a drahších katalógov. Objavujú sa osobné

zápalky, niečo ako vlastné poštové (personalizované) známky. Tieto zápalky, vydávané pri príležitosti rôznych rodinných výročí a osláv, by v minulosti niesli názov „neoficiálne“. Novým prvkom „rýchlopodnikateľov“ smerujúcim ku kumyxfistom sú staršie (čisté, neodlepované) čs. zápalkové nálepky znovu lepené na pôvodné

(ale i nepôvodné) zápalkové krabičky. Stačí porovnať farbu hlavičiek zápaliiek, charakter škrtu, vnútrajšok krabičky, atď. „Špicou“ je porovnanie so zberateľom, ktorý vlastní pôvodný originál krabičky. Pripomínam, že zisky/straty sú napr. od falošných vojenských odznakov, vyznamenaní, militárií vo faleristike mizivé.

Ale aby sa článok neniesol len na negatívnej vlne. Stále sú tu zberateľské stretnutia, burzy, či už na Slovensku alebo v zahraničí. Vyraziť, dohovoriť sa dopredu s kolegom, že tam budem a mám záujem o kat. číslo XY. Dá sa to spojiť s rodinným výletom, stretnutím so známymi zberateľmi, nasat' zberateľskú atmosféru, získať nové informácie. Vhodné sú dvojdnové stretnutia, kde je viac pracovného času k neformálnym stretnutiam. A pokiaľ už máte zbierky uzavreté a nechcete sa pustiť do nereálneho (a drahého) zbierania napr. Austrií, staroslovákov, slov. exportu 1918 – 45, je tu (lacné) námetové zbieranie. Môžete sa pustiť do zbierania lodí, lokomotív, športu, vlajok, zvierat alebo zápalkových nálepiek s rovnakým motívom (vyobrazením) ale rôznymi štátmi. Inšpirácii a výberu sa medze nekladú.

Vladimír GAJDOŠ (vladgaj@gmail.com)

Hokejky Forward z Bytče

V tomto článku predstavíme hokejistov z Československa a hlavne hokejky z Bytče. Hrali s hokejkami Forward vyrábanými v Bytči. Bratia Holíkovci ich používali asi do roku 1970. Slovenský rodák Stan Mikita (Stanislav Guoth) s nimi hral jednorázovo. Bol to priateľský zápas VSŽ Košice vs. Iskra Smrečina B. Bystrica v auguste 1967.

Na fotke sú žilinskí hokejisti ZVL asi z roku 1972. V strede je Ľubomír Štefún a vpravo Ing. Róbert Kašša. Taktiež majú hokejky Forward z Bytče.

Spracoval
Ing. Jozef Bullo

Školské fotky

1. neznámy, 2. Margita Šalátová, 3. dekan Hrabovec, 4. Emil Tiso – riaditeľ, 5. Mária Kučerová, 6. Filoména Lengyelová, 7. Neznámy, 8. Ľudovít Meliš Čuga, 9. Vojtech Uhrík, 10. Štefan Šalát, 11. Anna Brišková, 12. Bernardína Marenčíková, 13. Ján Badík, 14. Rudolf Krátkoruký, 15. neznámy

1. Jolana Makovinská, 2. Margita Šalátová, 3. Oľga Harantová, 4. Emil Tiso – riaditeľ, 5. dekan Hrabovec, 6. neznáma, 7. Margita Lubuškyová, 8. neznáma, 9. Rudolf Krátkoruký, 10. Ľudovít Meliš Čuga, 11. Bernardína Marenčíková, 12. Vojtech Uhrík, 13. neznáma, 14. Štefan Šalát, 15. Alexander Lubušky Spracoval PhDr. Martin Gácik za spolupráce s K. Kasagrandovou, A. Harantovou, Mgr. M. Harantovou, Amáliou Kypúsovou rodenou Strúžková a B. Behříkom

1. Margita Balalová, 2. Steklá, 3 M. Martinická, 4. M. Masaryková, 5. H. Konšteková, 6. Mikušová, 7. Paniková, 8. M. Balalová, 9 Polaková, 10. neznáma, 11. Šebeňová, 12. M. Ohnisková, 13. Amália Strúžková za vydata Kypúsová, 14. M. Beníčková, 15. Janka Čmárová za vydata Langerová, 16. M. Hološová, 17. triedna učiteľka Jolana Makovinská, 18. Helena Jaty, 19. neznámy, 20. neznámy, 21. A. Korcová, 22. Várošová, 23. Kalužová, 24. Božena Kolková, 25. Šebeňová, 26. Amália Strúžková, 27. Palková, 28. Mrišová, 29. neznámy, 30. Tabačková, 31. neznámy, 32. M. Kocianová, 33. Vallová, 34. Cimprichová, 35. neznámy, 36. Várošová, 37. neznámy, 38. Hozdeková, 39. J. Rapšíková, 40. Kucharová, 41. Tabačková, 42. Emma Lazarová, 43. J. Pluliková, 44. J. Kubicová, 45. B. Kalužná 46. neznámy

J. Čmárová	A. Dubilová
E. Jaty	A. Mrišová
M. Hološová	A. Šebínová
J. Kubicová	E. Houtšeková
J. Pluliková	H. Balalová
M. Ohnisková	M. Martinická
M. Beníčková	B. Kolková
M. Cimprichová	M. Masaryková
B. Hozdeková	L. Mikušová
V. Fialová	M. Kocianová
J. Kruštinová	A. Vallová
J. Várošová	A. Korcová
B. Kalužná	J. Hlaninková

Makovinská
p.u.c.

Spracoval PhDr. Martin Gácik za spolupráce s K. Kasagrandovou, A. Harantovou, Mgr. M. Harantovou, Amáliou Kypúsovou rodenou Strúžková a B. Behříkom

Z pera amatéra Vladimíra Luláka Šprímy – rýmy a iné drobné veršovizmy

Milí čitatelia,

Básničku „Zdravotná sestra“ som napísal v čase vrcholiaceho socializmu, keď som bol hospitalizovaný v nemocnici so „slepím črevom“. Ležal som tam na dnešnú dobu nepredstaviteľné dva mesiace. Rozdiel medzi vtedy a dnes je, že vtedy som do nemocnice išiel „len“ so zdravotnou kartou, zubnou kefkou a holením. Dnes ste nabalení ako na dovolenku s poriadnym kufrom. Jediným pozitívom dneška sú návštevy (pokiaľ nie je zákaz), ktoré môžu prísť až na izbu k posteli (to vtedy nebolo), pacienti sa stretávajú vonku, alebo na chodbách, samozrejme len tí, čo mohli chodiť, ostatní mali smolu. Preto sa pýtam: „Koľko času musí ešte prejsť, aby sme mohli povedať, že to, čo je dnes, je lepšie ako to, čo bolo vtedy?“

Zdravotná sestra

Malé očka, vlásky v drdol učesané,
usmievavá tvárička,
modrá blúzka s trakmi
biela mini-suknička.
Čože je to za stvorenie?
To je naša sestrička.
Každé ráno s nami víta,
či nás niečo bolí,
sa nás sem-tam pýta.
Je veselá, no občas i tichá,
do ritky nám ihly pichá,
často nás to riadne zabolí,
ale od nej každá bolesť
časom prebolí.
Pichá nás jak zverolekár kravky,
aby nám krv tiekla
pekne do skúmvky.
V nej nám potom hľadá
malé pliagy – bacily,
aby sme sa v tom špitáli
trošku lepšie cítili.
Občas, keď je človek nevládny,
zo zadku mu hovno vypadne
a pošpiní šaty erárne,
vtedy sestra zabohuje,
ale vždy sa ovládne.
Je to naše živé zlato,
pracuje jak včelička,
nezoberie si nič za to,
naš anjelik strážny – naša jednička.

Žuvačka

Žuvajú ju všetci radi,
od stresu i do nálady,
čistí zuby, osviežuje dych
a ukľudňuje všetkých nervózných.

Alkohol

Pili ho kedysi
a pijú ho aj dnes,
či už má kto príčinu,
alebo len stres.

Rádio

Je to taká malá skrinka,
v ktorej dobrý škriatok spinká,
denne radí, baví, informuje,
Jeho spoločnosť nás nikdy nezunuje.

Statoba

Aký neúprosný je ten čas,
poznačí každého z nás,
jedného viac a druhého menej,
ako to dopadne, nikto nevie.

Škola

Učia nás tam čítať, písať
robiť rôzne zručnosti,
v praxi používať rozum,
ako jednu z možností.

Pes

Je symbolom bezpečia a vernosti,
ochranca ľudí a cenností,
nepozná pretváрку, ani faloš,
skrátka náš najlepší kamoš.

Myšlienka na záver: „Myslenie je najťažšia činnosť na svete, preto sa tomu venuje tak málo ľudí.“
Henry Ford

DOPREČÍTANIA!
VL

Recepty

Letný šalát s kuracím mäsom hubami a avokádom

Suroviny :

50 ml olivového oleja, 3 PL červeného vínného octu, 1 hrst' nasekanej petržlenovej vňate, 4 strúčiky cesnaku, 1 paprika, 1 PL pažitky, 1 KL talianskeho korenia, 0.5 KL soli, 1 štipka čierneho korenia, 6 ks kuracích reznov, 500 g húb, hlávkový šalát, 6 cherry paradajok, 1 červená cibuľa, polovičku avokáda, trošku parmezánu

Postup :

V miske s plochým dnom premiešame nasekanú petržlenovú vňať s olejom, vínnym octom, na plátky pokrájaným cesnakom, na kocky pokrájanou paprikou, nasekanou pažitkou, soľou, talianskym korením a štipkou čierneho korenia. Kuracie rezníky obalíme v o vzniknutej marináde a odložíme na pol hodinu do chladu. Neskôr ich na zahriatej panvici sprudka opečieme z oboch strán, pridáme huby, panvicu zakryjeme a krátko podusíme, kým nebude mäso dobre upečené. Do šalátovej misy pridáme umytý, osušený a potrhaný hlávkový šalát, prepolené paradajky, na tenké rezance nakrájanú cibuľu, na plátky pokrájané avokádo a opečené mäso s hubami. Všetko spolu premiešame. Šalát rozdelíme do misiek, ozdobíme strúhaným parmezánom a môžeme servírovať.

Domáce tiramisu

Suroviny :

300 ml smotany na šľahanie, 300 ml silnej kávy, 250 g mascarpone, 250 g cukrárskych piškót, 85 g práškového cukru, 1 lyžička vanilkového extraktu a na posypanie kakaový prášok

Postup :

Smotanu vyšľahajte do pevnej konzistencie. Potom po troškách pridávajte cukor a zamiešajte. Na záver vmiešajte aj vanilkový extrakt. Ku vzniknutej šľahačke pridajte mascarpone a vyšľahajte, aby vznikol hladký krém. Cukrárske piškóty namáčajte do vychladnutej kávy – nenechávajte ich ponorené príliš dlho, aby sa nerozmočili. Namочené piškóty vykladajte do tortovej formy (ideálne s priemerom 20 cm) vyloženej papierom na pečenie. Zhruba polovicu krému navrstvite na piškóty a rovnomerne rozotrite. Potom vytvorte druhú vrstvu piškótov a opäť potrite krémom. Tiramisu dajte na zhruba 4 hodiny stuhnúť do chladničky. Potom môžete odstrániť okraje formy, poprášiť vršok dezertu kakaovým práškom a podávať.

Spracovali Šperkovci

Vydáva: **Občianske združenie GALZA**
IČO vydavateľa: 42 220 548
Sídlo vydavateľa: SNP 894/1, 014 01 Bytča
Evidenčné číslo: EV 4884/13
Redakčná rada: PhDr. Martin Gácik,
Barbora Šperková, Ing. Juraj Hikl.
Nepredajné. Bez apretácie. Kvartálnik.
Náklad: 100 kusov. Číslo vydané: júl 2023

